

Lubbe och politiken

Ludvig Nordström (25/2 1882- 15/4 1942), som var född in i borgerligheten i det borgerliga Härnösand och som satt "i toppen på all världens skuta" girade politiskt åt vänster, åt höger och åt vänster igen. Och där finner vi honom i hans sista bok *En dag av mitt liv*. Den har undertiteln *Lite vardagsdemokrati* och dokumenterar en januaridag i Stockholm 1942, från tidig morgon till sen kväll.

Socialdemokraten. En av de händelser som kom att spela roll för Ludvig Nordströms intresse för arbetarrörelsen var den s.k. Sörviksstrejken 1904. Som tidningsreporter bevakade Nordström strejken, där ett slagsmål mellan arbetare och strejkbrytare bröt ut. Nordström upprördes över de "politiska domar" som gav arbetarna hårda straff.

Studier av Hegel och andra europeiska tänkare bidrog även till att Ludvig Nordström tidigt blev medlem i det Socialdemokratiska arbetarpartiet. Han blir bekant med Hjalmar Branting och finner att han är "en hygglig borgerlig person", men uppfattar socialdemokratin som alltför materiell. Ludvig vill se mera av jämvikt mellan kropp och själ. De politiska reformerna borde ha mänsklighetens lycka som mål. 1914-1915 finner vi honom som aktiv i arbetarkommunen i Leksand. Han håller ett tal där han anser att socialdemokratin uppgift är att lyfta arbetarklassen ut det kroppsliga och andliga förfall som den råkat i genom kapitalismen. Han talar också om SAP som Kristi redskap på jorden!

Ludvig Nordström vänder sig så småningom bort från socialdemokratin och närmar sig storföretagarnas och bankdirektörernas sätt att tänka. Han skriver flera företagshistoriker och är under några år på 1920-talet näringslivets "främste författare, talare och opinionsbildare". Det förefaller som om hans människosyn nu är krass och långt avlägsen från det brandtal han höll i Leksand. Arbetarens människovärde jämföras med marknadsvärde och produktionsförmåga. Har Ludvig Nordström alltså helt och hållet lämnat SAP? Nej. Också SAP ser nu aktieägare och företagsledare som garantier för ett ökande välstånd. Därför, skriver Lars Wolf, behöver man inte "bli alltför upprörd över att Nordström under en period föredrar att kalla sig **socialaristokrat** i stället för socialdemokrat."

Kursändring igen. Nordström tittar bakåt, åt babord. Under en jordenruntresa 1931 upplever han världsdepressionen och ser hur västvärlden utnyttjar tredje världens människor. Så han överger sina idéer om den självklara harmoni mellan pyramiden Sveriges bas och topp han har velat se. För att enighet ska kunna åstadkommas krävs arbetarnas gradvisa närmande till industriledningen via till exempel folkbildning. Arbetaren blir en viktig "delägare" i fabriken och industrin. Tankar om det gemensamma ansvarstagandet sätter spår i Ludvig Nordströms skrifter och han kallas **samarbetets diktare**. En bidragande orsak till den titeln var också hans engagemang i den kooperativa rörelsen.

Folkhemmets diktare. Under senare delen av sitt liv då författaren under resor i Sverige såg misären i "Lort-Sverige" på nära håll, noterade han också – ett årtionde år efter Per-Albins folkhemstal 1928 – att folkhemmet sakta började muras upp sten för sten.

För att sammanfatta och knyta an till början av texten, till "Ludvig Nordströms födelsedagsgåva till det svenska folket" *En dag av mitt liv*, som kom ut på författarens sextionde födelsedag. En recensent skriver: "en vacker, upplivande och värmande bok. Den är en lovsång till det frihetens och den äkta demokratins Sverige, som generationer har arbetat på att bygga.

Försök till sammanfattning av kapitlet "Demokraten" (s.31–48) i *Ludvig Nordström. Tiofalt speglad* (2006), av Lars Wolf. *Isabella Josefsson*

Sommarens stipendievecka på Ulvön

Helt oväntat fick jag chansen till en skivarevecka på Ulvön. Jag tvekade inte en sekund. Visst har jag varit där förut, men just därför ville jag dit igen. Bara båtresan ut till ön är en hisnande skönhetsupplevelse, och det glittrande havets oändlighet fyller själen med ro och inspiration.

Det gamla fiskeläget, som inte för inte kallas för Bottenhavets pärla, knyter på ett märkligt sätt ihop det förflutna med nuet. Sjöboden, som Ulf Ögren genom Ludvig Nordströmsällskapet har upplåtit vissa veckor som stipendiegård åt Norrländska litteratursällskapet, ligger mitt i byn, på bekvämt gångavstånd till allt som finns på ön. På vägen dit från båten passerar man huset där Lubbe Nordström bodde under sin tid på Ulvön.

Provanteringen är inget problem, det finns en affär på ön, och även om den var stängd just när jag anlände, löste det sig ändå. Nämnde Ulf Ögren äger affären, och han öppnade helt enkelt åt mig så att jag kunde handla.

Det finns flera restauranger och caféer på Ulvön, och de håller bra klass, men varning utfärdas för en ömässiga prisnivån.

Sjöboden är fullt utrustad med alla moderniteter, dusch, toalett, bra kök, och det finns värmeelement, vilket kan vara bra för den som inte har tur med vädret. Det är långt ut till havs, och det kan bli rejält dragigt och fuktigt om vädrets makter trilskas.

Man har utsikt över nästan hela hamnen och bort till norra Ulvöns stränder. Det är betagande vackert. Man hör vattnet klucka in under sjöboden, en och annan motorbåt puttrar sakta förbi, några gånger om dagen lägger båtarna från Köpmanholmen och Ullånger/Docksta till och aviserar sin ankomst med en gäll tutsignal, sjöfåglarna skriar. Resten är ro. Skrivro.

Ulvön är också en social plats, för den som så önskar. Här möter man människor. Jag hade förmånen att träffa Lubbeforskaren och flanören Sven Bodin, som råkade vara på ön samtidigt med mig, och vi tillbringade en rasande trevlig eftermiddag på Ulvö hotell, där samtalsämnen böljade likt en storm över Bottenhavet.

Ett par dagar senare blev det en solig förmiddag på bryggan i sällskap med önbon Ruben Madsen. Livets mening undersöktes på djupet, men även på bredden. Ruben är världsberömd clown och väl insatt i ämnet. Han är även surströmmingskonstnär.

Och så blev det faktiskt en hel del skrivet. Vem vet, det kanske kan bli något av det.

Jag säger bara: Ulvön! *Gregor Flakierski*